

Το Τάο Απλά και Κατανοητά

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και από τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Copyright © 2018 by Alan Cohen εκδ. Hay House
Τίτλος πρωτότυπης έκδοσης: THE TAO Made Easy

Μετάφραση: Βιολέττα Ζεύκη
Επιμέλεια: Χριστίνα Ζαχαρίου
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Νάσος Βάγιας
Εκτύπωση: Βιβλιοτεχνία
Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Στίνης

© 2019 για την ελληνική γλώσσα εκδόσεις ΙΒΙΣΚΟΣ
Δ/ση αλληλογραφίας Αγίου Νικολάου 8, Μαρούσι 15122
τηλ-fax: 210 8021333
<http://www.iviskospublications.gr>
e-mail: info@iviskospublications.gr
ISBN: 978-618-5093-91-4

Άλαν Κοέν

Το Τάο Απλά και Κατανοητά

*Πυξίδα αιώνιας σοφίας
σ' έναν κόσμο που αλλάζει*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΒΙΣΚΟΣ

*Στον Λάο Τσε για τη θεική,
ιαματική, τονωτική απλότητα
που έχει εμφυσήσει στην ψυχή του κόσμου*

Περιεχόμενα

<i>Εισαγωγή</i>	11
Τι συμβαίνει με σένα;.....	21
Άσε τη φύση να ακολουθήσει τον δρόμο της.....	29
Σταμάτα να κάνεις το καλό.....	45
Πόσο εύκολο μπορεί να γίνει;.....	69
Πώς να επιδιορθώσουμε τον κόσμο.....	91
Ταπεινοί και δοξασμένοι.....	107
Όταν το λίγο γίνεται πολύ.....	115
Ένας λόγος, μια εποχή, μια ολόκληρη ζωή.....	129
Η φετινή φωλιά.....	141
Αγάπα το πόσο πολύ το μισείς.....	161
Οι πυλώνες της αρετής.....	173
Τι έχει απομείνει να μάθουμε.....	203
Η μεγάλη εξισοροπητική πράξη.....	221
Εντός ζώνης.....	237
Η ζωή μετά τους «-ισμούς».....	251
Το τελευταίο σύνορο.....	269

Το Τάο στον χώρο εργασίας.....	283
Τι κάνει σπουδαίους τους ηγέτες.....	303
Τεχνολογία και ψυχική υγεία	327
Συμφιλιώσου με το σώμα σου.....	345
<i>Επίλογος.....</i>	<i>369</i>
<i>Ευχαριστίες.....</i>	<i>373</i>

Εισαγωγή

Μια αρχαία κινεζική ευχή –ή κατάρα σύμφωνα με μερικούς– λέει: «Είθε να ζήσεις σε ενδιαφέρουσες εποχές». Αυτή η ευχή, με θετικό ή αρνητικό τρόπο, έχει πραγματοποιηθεί για εμάς. Αλλαγές μας επιτίθενται από παντού και το μέλλον που είχαμε προσχεδιάσει δεν υπάρχει πια. Μια έρευνα αποκάλυψε πως περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι επισκέπτονται τη Γη εξωγήινοι, παρά ότι θα καρπωθούν τα οφέλη της κοινωνικής τους ασφάλισης όταν συνταξιοδοτηθούν. Η ψηφιακή επανάσταση αποδεκάτισε το βιβλίο, τη μουσική και τις κινηματογραφικές βιομηχανίες στη μορφή που τα γνωρίζαμε και απαίτησε από εκατομμύρια εργαζομένους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες ή να εφεύρουν εκ νέου τον εαυτό τους. Η μαγεία που μας επιτρέπει να παραγγέλνουμε οτιδήποτε στο διαδίκτυο βάζει λουκέτο σε αλυσίδες παλιών πολυκαταστημάτων, μετατρέποντας τα εμπορικά κέντρα σε πόλεις φαντασμάτων. Η κλιματική αλλαγή και η καταστροφή των τροπικών δασών από πυρκαγιά μας κάνει να αναρωτιόμαστε πόσα είδη θα έχουν άραγε επιβιώσει όταν μεγαλώσουν τα εγγόνια μας. Το χαριτωμένο ζευγάρι της διπλανής πόρτας χώρισε και αναρωτιόμαστε αν η δική μας σχέση θα είναι η επόμενη. Ο

καθρέφτης, που κάποτε ήταν φίλος μας, γίνεται τώρα εχθρός μας, καθώς ανακαλύπτουμε ρυτίδες και χαλάρωση που δεν υπήρχαν χθες. Οι ειδήσεις γίνονται όλο και πιο αλλόκοτες κάθε μέρα που περνάει, ο κόσμος δείχνει να περιδινείται εκτός ελέγχου κι εμείς παραπαίουμε μέσα σε έναν καταγισμό επιλογών. Όσο πιο γρήγορα τρέχουμε, τόσο πιο δύσκολο είναι να προφτάσουμε.

Και τώρα τι; Πώς συμφιλωνόμαστε με τη ζωή, στην καλύτερη και στη χειρότερη εποχή ταυτοχρόνως; Πώς θα βρούμε πυξίδα για να πλοηγηθούμε σε έναν κόσμο αχαρτογράφητο; Υπάρχει, άραγε, κάποια φωνή σοφίας που να μπορεί να υπερκαλύψει τον ακραίο παραλογισμό, να μετριάσει την ανασφάλεια που μας κατατρώει και να μας δώσει ελπίδα;

Υπάρχει. Ακόμα κι αν η αναταραχή και η παραφροσύνη δείχνουν να επικρατούν, υπάρχει μια ευαισθησία, σταθερή σαν βράχος, η οποία δεν υπόκειται στους ανέμους της αλλαγής, όσο βίαια κι αν μας επιτίθενται. Αν η αλήθεια μπορούσε να κλονιστεί από την ανθρώπινη αδυναμία, τότε δεν θα ήταν αλήθεια. Η απάντηση στην ακραία πολυπλοκότητα δεν είναι η ακόμα μεγαλύτερη πολυπλοκότητα. Είναι η αναζωογονητική απλότητα. Ο δρόμος προς την έξοδο μας από αυτό το χάος πρέπει να είναι διαφορετικός από εκείνον που μας οδήγησε στην είσοδο.

Πριν από 2.500 χρόνια, ένας Κινέζος με το όνομα Λάο Τσε – που σημαίνει «γέρος δάσκαλος»– προσελήφθη από τον βασιλιά της Δυναστείας Τσου στην περιζήτητη θέση του Φύλακα των Αυτοκρατορικών Αρχείων. Καθώς περνούσε ο καιρός, ο Λάο Τσε απογοητευόταν και απελπιζόταν όλο και περισσότερο εξαιτίας του

πολέμου, της διχαστικής πολιτικής και της ηθικής παρακμής που παρατηρούσε, ενώ ποθούσε την απλότητα, την αρμονία και την ακεραιότητα. Σε προχωρημένη ηλικία μάζεψε τα υπάρχοντά του και έφυγε από την πόλη, διεκδικώντας μία πιο υγιεινή και φυσική ζωή. Καθώς ο Λάο Τσε ετοιμαζόταν να διασχίσει τη δυτική πύλη του βασιλείου, ένας φύλακας τον αναγνώρισε και τον ικέτευε να καταγράψει τη σοφία του προτού εξαφανιστεί. Τότε ήταν που ο Λάο Τσε πήρε ένα πινέλο και έγραψε σε περγαμινή τις 81 στροφές του *Τάο Τε Κινγκ*, ή αλλιώς «Βιβλίο του δρόμου της αρετής».

Ωστόσο, ο σοφός γέροντας δεν έγραψε μόνο για τους ανθρώπους της εποχής του· έγραψε και για εμάς σήμερα. Πίσω από την ιλιγγιώδη ταχύτητα, τα γκάτζετ και την επικοινωνία με το πάτημα ενός κουμπιού, τα ίδια ζητήματα που ταλάνιζαν τον κόσμο του Λάο Τσε ορθώνονται μπροστά μας ακόμη και σήμερα: συγκρούσεις μεταξύ εθνών και θρησκειών, αρρώστια, πείνα, απληστία, διαφθορά, άγχος, διάλυση του θεσμού της οικογένειας, κοινωνική αναταραχή και ηθική παρακμή. Το εγχειρίδιο του γέροντα δασκάλου, με μόλις 5.000 γραπτούς χαρακτήρες, εντοπίζει την πηγή του ανθρώπινου πόνου και τη θεραπεία του και αποτελεί το πιο μεταφρασμένο, ερμηνευμένο και εκτυπωμένο βιβλίο στην ιστορία, με εξαίρεση τη Βίβλο. Με εκπληκτική συντομία, ο Λάο Τσε εμφύτευσε μία χρονοκάψουλα θεραπείας που σήμερα χρειαζόμαστε περισσότερο από ποτέ.

Ωστόσο, αν και οι περισσότεροι αναγνώστες αναγνωρίζουν τη βαθιά σοφία που διαποτίζει το *Τάο Τε Κινγκ*, η γλώσσα παραμένει για πολλούς μυστηριώδης. Η απόλυτη απλότητα ίσως

φανεί παραπλανητική στον σύνθετο νου. Αν προσθέσουμε και τη δυσκολία της ορθής μετάφρασης της αρχαίας κινεζικής γλώσσας στις σύγχρονες γλώσσες, θα καταλάβουμε για ποιον λόγο πολλοί αναγνώστες ξύνουν το κεφάλι τους και αναρωτιούνται: «Μα τι σχέση έχει αυτό με εμένα και τη ζωή μου;»

Η απάντηση είναι: *έχει σχέση με τα πάντα*. Το *Τάο Τε Κινγκ* παρέχει μερικές από τις πιο χρήσιμες γνώσεις για τη ζωή που έχει καταγράψει ποτέ ο άνθρωπος. Η καθοδήγησή του μπορεί να εξισορροπήσει τα δεινά του κόσμου, αν τη χρησιμοποιήσουμε. Ωστόσο, για να είναι οι διδασκαλίες του αποτελεσματικές για εμάς, χρειάζεται να εφαρμόσουμε ρεαλιστικά τη γενικότερη αλήθεια, μια σύγχρονη φωνή για να λειτουργήσουν οι αρχές στην καθημερινή μας εμπειρία. Αυτό είναι κάτι που μπορώ να σας προσφέρω. Χαίρομαι όταν ρίχνω φως σε υψηλές ιδέες μέσα σε ουσιώδεις καταστάσεις, ώστε να τις εξυψώσω και να τις θεραπεύσω. Έχω βαδίσει το πνευματικό μονοπάτι εδώ και πολλές δεκαετίες και οι φιλοσοφίες με κούρασαν. Το μόνο που με ενδιαφέρει είναι παραδείγματα από την αληθινή ζωή που να είναι αποτελεσματικά.

Ομολογώ ότι δίστασα να ενσκήψω σε αυτό το εγχείρημα, επειδή είναι πολλοί οι συγγραφείς που έγραψαν μεταφράσεις και ερμηνείες του *Τάο Τε Κινγκ*. Έκανα μίαν αναζήτηση στο Amazon.com για το *Τάο Τε Κινγκ* και βρήκα 1.216 σχετικά βιβλία σε κυκλοφορία σε έντυπη μορφή, συμπεριλαμβανομένης της έγκυρης μετάφρασης των Τζέιν Ίνγκλις και Τζια-Φου Φενγκ, του δημοφιλούς *Άλλαξε τις σκέψεις σου, άλλαξε τη ζωή σου* του Δρ. Γουέιν Ντάιερ και της αθάνατης έκδοσης στο διαδίκτυο *Dude De Ching*.

Τι θα μπορούσα να προσθέσω εγώ;

Αποφάσισα να υιοθετήσω μια διαφορετική προσέγγιση από όλες τις άλλες εκλαϊκευμένες εκδόσεις που έχω διαβάσει. Αντί να ακολουθήσω τις στροφές και να τις σχολιάσω, στίχο τον στίχο, ακολουθώντας μία γραμμικότητα, ξεχώρισα τα είκοσι πιο σημαντικά θέματα του *Τάο Τε Κινγκ* και τα εφάρμοσα στη ζωή που ζούμε τον 21^ο αιώνα. Πώς να διαχειριστούμε τις επώδυνες, περίπλοκες ή μεταβαλλόμενες σχέσεις. Πώς να κυριαρχήσουμε στο χρήμα, αντί να επιτρέπουμε σε εκείνο να κυριαρχεί σε εμάς. Πώς να παραμείνουμε συγκεντρωμένοι όσο υλοποιούμε ένα απαιτητικό πρόγραμμα εργασίας, αργότερα να βάλουμε τα παιδιά να κάνουν τις εργασίες τους κι έπειτα να κοιμηθούμε λίγο, αντί να ανησυχούμε για το πώς θα πληρώσουμε τους λογαριασμούς μας. Πώς να διαχειριστούμε ανυπόφορα αφεντικά ή ανθρώπους που ανταποδίδουν την καλοσύνη με σκληρότητα. Πώς να βρούμε παρηγοριά απέναντι στην απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου. Πώς να ζούμε με ένα υγιές σώμα. Πώς να σχετιστούμε με την πολιτική, η οποία φαντάζει σαν ένα άσυλο τρελών, όπου διαφεντεύουν κρατούμενοι σε παραλήρημα. Πώς να βρούμε ανακούφιση και σταθερότητα σε έναν κόσμο δίχως έλεος. Πώς να διαχειριστούμε διλήμματα που μοιάζουν καινούρια και διαφορετικά, όμως είναι απλώς παραλλαγές στα ίδια θέματα που μαστίζουν την ανθρωπότητα από τότε που αρχίσαμε να προσπαθούμε να ζούμε όλοι μαζί.

Για αυτές τις απαντήσεις επικαλέστηκα τις αφοπλιστικά απλές διδασκαλίες του Λάο Τσε για την ταπεινότητα, την ακεραιότητα, την ευκολία, τη ροή και την καλοσύνη ως λυτρωτές από έναν

πολιτισμό που κατάντησε τυφλός απέναντι στην αρετή. Έπειτα έδωσα έμφαση σε στροφές-κλειδιά του *Τάο Τε Κινγκ* για να φωτίσω τις αρχές κάθε κεφαλαίου. Έτσι, το κλασικό κείμενο γίνεται μία πλατφόρμα με βάση την οποία αναπτύσσεται ένας τρόπος ζωής παρά ένας αφ' εαυτού στόχος· ακριβώς αυτό που είχε την πρόθεση να κάνει και ο γέρος δάσκαλος.

Λίγο καιρό αφ' ότου άρχισα να γράφω, συνάντησα έναν στίχο τον οποίο δεν καταλάβαινα. «Πώς θα τον εξηγούσε ο Λάο Τσε;» αναρωτήθηκα. «Και γιατί δεν τον ρωτάς;» μου ψιθύρισε μια φωνή μέσα μου. Κάποιος με καθοδηγούσε να πάω κατευθείαν στον δάσκαλο για να τον έχω ως μέντορά μου. Αν όλα όσα έγραψε ο σοφός είναι σωστά, η σοφία του απλώνεται πέρα από τους βιβλιοστάτες της εποχής που εμπειριείχε το φυσικό του σώμα. Το πνεύμα του Λάο Τσε είναι ζωντανό και διαθέσιμο σε οποιονδήποτε επιθυμεί να λάβει τα οφέλη της ενόρασής του. Αν ο Λάο Τσε μου μίλησε προσωπικά ή αν απλώς αξιοποίησα τη νοητική ροή που τον καθοδήγησε, δεν έχει ουσιαστικά σημασία. Αναζητούμε την αλήθεια, όχι την προσωπικότητα.

Καθώς συνέχισα να σχετίζομαι με τον Λάο Τσε ως προσωπικό μου δάσκαλο, προέκυψε ένα ακόμα πιο εντυπωσιακό όραμα: Τι θα γινόταν αν ήμουν μαθητής του, στο πλάι του, καθώς περπατούσε πάνω στα χώματα της αρχαίας Κίνας και τον συναντούσα καθημερινά, του έκανα διεισδυτικές ερωτήσεις και μάθαινα από το παράδειγμά του; Οραματίστηκα τον γέρο δάσκαλο να στέκεται στην κουζίνα του και να με σερβίρει τσάι, να με διορθώνει όποτε έκανα λάθος και να με επιβραβεύει όποτε είχα εργαστεί

πολύ. Λες και τον έβλεπα μπροστά μου να φροντίζει σιωπηλός τα μυρωδικά στον κήπο του, να συμβουλεύει μια νέα γυναίκα που ένιωθε δυστυχισμένη με την επιλογή του συζύγου της από τους γονείς της, να φιλοξενεί στο σπίτι του έναν πεινασμένο σκύλο, να αντιπαρατίθεται με έναν αλαζόνα πολιτικό, να κάνει οτοστόπ σε έναν επαρχιακό δρόμο με ένα μακρόστενο ραβδί από μπαμπού στον ώμο, κουβαλώντας ένα μπογαλάκι με τα λιγοστά επίγεια υπάρχοντά του. Τέτοιες σκηνές αποκτούσαν όλο και περισσότερη ζωντάνια, ώσπου ένιωσα να μεταφέρομαι δίπλα στην παρουσία του δασκάλου. Είχα θέσει σε κίνηση ένα είδος πνευματικής μηχανής του χρόνου που με μετέφερε 25 αιώνες πίσω στο παρελθόν, προκειμένου να καθίσω στα πόδια της διάνοιας και να με λούσει η άχρονη αλήθεια.

Αναθαρρημένος από την προσωπική μου σχέση με τον σοφό γέροντα, ενέταξα αυτές τις προσωπικές βινιέτες στη γραφή μου. Σε κάθε κεφάλαιο θα βρείτε μία δραματοποιημένη σκηνή που δίνει ζωή στις διδασκαλίες του Λάο Τσε και δεν έχετε παρά να απλώσετε το χέρι και να τον αγγίξετε. Η φιλοσοφία εγγράφεται στο μυαλό μας. Οι ιστορίες και οι εικόνες αγγίζουν τον εσώτερο εαυτό μας. Ο στόχος μου σε αυτό το βιβλίο είναι να φτάσω τόσο στο μυαλό, όσο και στην καρδιά σας. Έτσι θα βιώσετε το *Τάο Τε Κινγκ* από μέσα προς τα έξω και θα γνωρίσετε το Τάο όπως το γνώρισε ο ίδιος ο δάσκαλός του.

Ο Λάο Τσε δεν θέλει να διαβάσουμε το βιβλίο του. Θέλει να βιώσουμε τις ενοράσεις του. Ίσως να νιώθουμε χαμένοι, όμως δεν είμαστε εγκατελειμμένοι. Αν και ένα μέρος μας είναι βυθι-

σμένο στη σύγχυση και την ψευδαίσθηση, ένα άλλο μέρος μας θυμάται τι είναι αληθινό και δεν θα βρει ανάπαυση, παρά μόνο όταν διεκδικήσουμε ξανά το πατρογονικό μας δικαίωμα και εκπληρώσουμε το πεπρωμένο μας. Μαζί θα βρούμε τον δρόμο για να επιστρέψουμε στο σπίτι. Θα πάρουμε τη σοφία αιώνων και θα την κάνουμε δική μας. Το πεδίο στο οποίο πρόκειται να εισέλθουμε δεν αφορά τον χρόνο και τον χώρο, αλλά την αιώνια αλήθεια. Ιδού η θεραπευτική δύναμη του Τάο, η οποία σας καλεί να λάβετε τα δώρα του στη ζωή σας εδώ και τώρα.

ΛΙΓΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Η μετάφραση

Όλοι οι σίχοι του *Τάο Τε Κινγκ* που μνημονεύονται σε αυτό το βιβλίο προέρχονται αυτολεξεί από την απόδοση του Δρ. Γουέινι Γ. Ντάιερ στο βιβλίο του *Άλλαξε τις Σκέψεις σου, Άλλαξε τη Ζωή σου: βιώνοντας τη σοφία του Τάο*, από τις εκδόσεις Ιβίσκος, σε μετάφραση Θωμά Μαστακούρη. Τρέφω βαθιά εκτίμηση για τον Δρ. Ντάιερ σε ό,τι αφορά την αφοσιωμένη ενδοσκόπηση και τον φωτισμό του Τάο στο βιβλίο του, καθώς και στα πολλά άλλα βιβλία και τις διδασκαλίες του που εξύψωσαν τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Ο Δρ. Ντάιερ μάς χάρισε μια πλούσια και εμπνευστική κληρονομιά, για την οποία μπορούμε να είμαστε βαθιά

ευγνώμονες.

Τα αποσπάσματα

Το συγκεκριμένο βιβλίο περιέχει πολλές από τις στροφές του *Τάο Τε Κινγκ*, αν και όχι όλες. Έγινε επιλογή των στροφών που τονίζουν τα θέματα στα οποία επικεντρώνεται το βιβλίο. Για μία πλήρη έκδοση του *Τάο Τε Κινγκ*, παρακαλούμε να συμβουλευτείτε το παραπάνω βιβλίο του Δρ. Γουέινι Ντάιερ ή μία από τις πολυάριθμες καλές μεταφράσεις του κλασικού αυτού έργου.

Κάθε στίχος από το *Τάο Τε Κινγκ* εμφανίζεται μία φορά, εκτός από λίγους στίχους που ταίριαζαν σε διάφορα κεφάλαια. Αν και προσπάθησα να μην επαναλάβω υλικό, οι συγκεκριμένες στροφές ήταν τόσο κατάλληλες που επέλεξα να τις συμπεριλάβω δύο φορές, ώστε να ενισχύσω την κατανόηση των διδασκαλιών από διαφορετικές οπτικές.

Οι αριθμοί από το *Τάο Τε Κινγκ* στο τέλος του κάθε αποσπάσματος αναφέρονται στη στροφή από την οποία προέρχεται το απόσπασμα.

Οι δραματοποιημένες βινιέτες

Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει μία φανταστική απεικόνιση διαδράσεων με τον Λάο Τσε την εποχή που έζησε και δίδαξε. Αυτές οι βινιέτες δεν παρουσιάζονται ως πραγματικές, αλλά ως φανταστικές εξερευνήσεις των πιθανών βιωμάτων ενός μαθητή

με την παρουσία του δασκάλου του. Κατέβαλα προσπάθεια να συμπεριλάβω μερικές λεπτομέρειες της καθημερινής ζωής στην εποχή της Δυναστείας των Τσου γύρω στο 500 π.Χ. Αν εντοπίσετε ιστορικές ανακρίβειες ή αναχρονισμούς, παρακαλώ να δείξετε επιείκεια. Αυτά τα σενάρια δεν παρουσιάζονται ως αληθινά γεγονότα, παρά μάλλον ως ένα όχημα προβολής των θεμάτων και των διδασκαλιών του *Τάο Τε Κινγκ*, όπως αυτά διδάχτηκαν και βιώθηκαν από τον δάσκαλο Λάο Τσε.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΜΕ ΣΕΝΑ;

Καταμεσής ενός ζοφερού και ψυχρού χειμώνα στο Νιου Τζέρσεϊ, η σχέση μου με τη γυναίκα των ονείρων μου κατέρρευσε και έλαβε τέλος. Η μητέρα μου ήταν στο νοσοκομείο και δεν έλεγε να συνέλθει από ένα χειρουργείο. Κυκλοφορώντας μέσα στο νοσοκομείο, άρπαξα μία λοίμωξη σταφυλόκοκκου λόγω των σκασμένων χειλιών μου. Το χείλι μου πρήστηκε τόσο πολύ, που έφτασε να μοιάζει με του Τζάμπα Χατ από τον «Πόλεμο των άστρων». Πήγα σε έναν γιατρό, ο οποίος πήρε το νυστέρι του και μου τρύπησε το χείλι χωρίς αναισθησία. Είμαι βέβαιος ότι οι ασθενείς στην αίθουσα αναμονής τράπηκαν σε φυγή όταν άκουσαν τα ουρλιαχτά μου.

Στη συνέχεια οδήγησα μέσα στο χιόνι ως το φαρμακείο για να αγοράσω τα φάρμακα που μου έγραψε. Μόλις με είδαν οι άνθρωποι στην ουρά, έκαναν όλοι στην άκρη για να φτάσω αμέσως στον πάγκο. Τότε συνειδητοποίησα ότι είχα ξεχάσει το πορτοφό-

λι μου και ο φαρμακοποιός μου είπε απλώς να πάρω τα φάρμακα και να φύγω. Ήταν η πιο δύσκολη μέρα της ζωής μου...

...μέχρι που έφτασα στο σπίτι μου. Όταν άνοιξα το γραμματοκιβώτιό μου, με περίμενε ένα γράμμα από τη μέντορά μου, Χίλντα Τσάρλτον, τον άνθρωπο που σεβόμουν περισσότερο από όλους. *«Αγαπημένε μου Άλαν, ήθελα απλώς να σου πω πόσο πολύ σ' αγαπώ και πιστεύω σε σένα. Κάνεις καλά πράγματα. Μην σε πτοούν οι αντιξοότητες. Είσαι στον δρόμο που η ψυχή σου ήρθε για να κατακτήσει. Έχεις βοήθεια από αθέατες πηγές. Είσαι ευλογημένος και σε αγαπούν βαθιά. Χίλντα».*

Στη διάρκεια των δεκατεσσάρων ετών που μελέτησα κοντά στη Χίλντα, αυτό ήταν το μοναδικό γράμμα που μου έγραψε ποτέ. Αν μπορούσα να κάνω μία επισκόπηση όλων των ημερών της ζωής μου και να διαλέξω την καταλληλότερη στιγμή για να λάβω εκείνο το γράμμα, αναμφιβόλως θα ήταν εκείνη η μέρα. Η Χίλντα δεν είχε ιδέα τι περνούσα. Απλώς ενέργησε με βάση τη διαίσθησή της με τέλειο συγχρονισμό. Η συμπόνια με βρήκε όταν τη χρειαζόμουν περισσότερο από ποτέ.

Αν και φαίνεται ότι το σύμπαν είναι ένα ανόητο, ίσως και σκληρό παιχνίδι τυχαίων γεγονότων, υπάρχει μία ευφυΐα που λειτουργεί στο παρασκήνιο, ένας καμβάς ζωής που ενσωματώνει όλη τη δημιουργία. Αυτή η δύναμη μπορεί να μην είναι ορατή στα μάτια μας, αλλά είναι πιο αληθινή από οτιδήποτε μπορούμε να συλλάβουμε με τις αισθήσεις μας. Είναι ένα μυστήριο για το ανθρώπινο μυαλό, ωστόσο κάτι γνωστό για την καρδιά: είναι η ίδια η ζωή. Ο Λάο Τσε ονόμασε αυτή τη δύναμη «Τάο» ή «Μεγάλη Οδό».

Τι Συμβαίνει με Σένα;

Υπήρχε κάτι όμορφο και τέλειο
προτού γεννηθεί το σύμπαν..

Ήταν γαλήνιο. Κενό.

Μοναχικό. Αναλλοίωτο.

Απέραντο. Αιώνια παρόν.

Είναι η μητέρα του Σύμπαντος.

Μην έχοντας καλύτερο όνομα,
το αποκαλώ Τάο.

Το αποκαλώ μεγαλειώδες.

Το μεγαλειώδες είναι απεριόριστο·

το απεριόριστο ρέει αιώνια·

ρέοντας αιώνια, διαρκώς επιστρέφει.

Έτσι, η Οδός είναι μεγαλειώδης,

ο ουρανός είναι μεγαλειώδης,

η γη είναι μεγαλειώδης,

οι άνθρωποι είναι μεγαλειώδεις.

Για να γνωρίσεις την Οδό,

κατανόησε το μεγαλειώδες που υπάρχει μέσα σου.

— 25

Ήδη μαζί σου

Όλοι γνωρίζουμε την ευχή *«είθε η Δύναμη να είναι μαζί σου»*. Και όμως, παρά τις αγαθές προθέσεις της, η ευχή αυτή είναι κάπως απατηλή. Θεωρεί δεδομένο ότι πρέπει είτε να έχεις τύχη, είτε να κάνεις κάτι για να αναγκάσεις τη Δύναμη να είναι μαζί

σου. Ωστόσο, η Δύναμη είναι *ήδη* μαζί σου. Αναπνέει, μιλάει και ενεργεί *μέσα* σου, σου προσφέρει καθοδήγηση και χάρη σε κάθε στροφή και εκφράζεται στο πρόσωπό σου. Επειδή είσαι δημιουργήματα της Δύναμης, δεν θα μπορούσε να *μην* είναι μαζί σου, όπως και ο ήλιος δεν μπορεί παρά να είναι παρών μέσα σε κάθε αχτίδα του ή όπως ο ωκεανός δεν μπορεί να είναι απών από τα κύματα που σχηματίζονται και σβήνουν στην επιφάνειά του. Έχω κάνει *άπειρες* προσπάθειες να κατευθύνω το σύμπαν να εργαστεί για λογαριασμό μου. Καμία από αυτές τις προσπάθειες δεν με οδήγησε πουθενά, ώσπου συνειδητοποίησα ότι η ζωή *ήδη* έκανε ό,τι μπορούσε για να προάγει το δικό μου καλό. Δεν χρειάζεται να πείτε στη Δύναμη να σας βοηθήσει. Απλώς πρέπει να την αφήσετε να σας βρει και να εργαστεί για εσάς και δια μέσου σας. Μια πιο σωστή ευχή θα ήταν: «Είθε να είσαι με τη Δύναμη».

Το Τάο, το οποίο *είναι* η Δύναμη, είναι απόλυτα παρόν, ζωντανό και απρόσβλητο από τις ψευδαισθήσεις που θολώνουν την όρασή μας, καθώς βαδίζουμε με δυσκολία μέσα σε έναν κόσμο γεμάτο σκιές και στρεβλώσεις. Παρ' όλο που η ανθρώπινη απειρισκεψία έχει μετατρέψει τη ζωή στη γη στο απόλυτο χάος, η Μεγάλη Οδός παραμένει αλώβητη, διαθέσιμη για να την ακολουθήσουν όλοι όσοι αναγνωρίζουν τη δύναμή της. Το ζήτημα, λοιπόν, δεν είναι ότι δεν διαθέτουμε μια παντοδύναμη πηγή: το ζήτημα είναι ότι δεν συνειδητοποιούμε ότι αυτή υπάρχει και δεν την αξιοποιούμε.

Τι Συμβαίνει με Σένα;

Οι διδασκαλίες μου είναι εύκολα κατανοητές
και εύκολα εφαρμόσιμες·
παρ' όλα αυτά, τόσο λίγοι σ' αυτόν τον κόσμο τις κατανοούν
και τόσο λίγοι μπορούν να τις εφαρμόσουν.

Τα λόγια μου έχουν έναν πρόγονο·
οι πράξεις μου έχουν έναν κύριο.

Οι άνθρωποι δεν το γνωρίζουν,
κι έτσι δεν γνωρίζουν κι εμένα.

Αυτός είναι ο λόγος που ο σοφός ντύνεται απλά,
αν και το εσωτερικό του είναι γεμάτο
με πολύτιμα πετράδια.

—70

Ο σκοπός μου εδώ δεν έχει καθόλου την έννοια του στόχου. Έχω την πρόθεση να μεταδώσω όραση στους τυφλούς, ελπίδα στους απελπισμένους, πάθος στους νωχελικούς, κατεύθυνση στους αποπροσανατολισμένους και θάρρος στους φοβισμένους. Αυτό μπορώ να το κάνω δείχνοντας μέσα σας, εκεί όπου κατοικούν όλες οι απαντήσεις σας. Το *Τάο Τε Κινγκ* μας διαβεβαιώνει για το εσωτερικό μεγαλείο μας· δεν απαιτεί να μοχθήσουμε για να το λάβουμε από μια εξωτερική πηγή. Μας υπενθυμίζει ότι ήδη είμαστε αυτό που αναζητούμε. Έτσι, παύουμε να αναζητούμε έξω μας αυτό το κάτι που θα μας χαρίσει την πληρότητα. Όταν θυμηθούμε ότι είμαστε τέλειοι όπως το θέλησε η δημιουργία, θα έχουμε βρει το Τάο, και έτσι ο μυστικιστικός γάμος θα ολοκληρωθεί.

Στενοχωρημένος και μπερδεμένος, πήγα να δω τον δάσκαλο. Τον βρήκα στον κήπο του να ξεριζώνει αγριόχορτα από ένα παρτέρι, όπου είχε φυτέψει τσάι. Ο Λάο Τσε δεν με είδε να πλησιάζω, όμως ένιωσα την παρουσία μου. «Τι συμβαίνει;» ρώτησε, χωρίς καν να σηκώσει το βλέμμα.

«Μόλις τώρα γυρίζω από μια επίσκεψη στον αστρολόγο που μου σύστησε η μητέρα μου», είπα ανυπόμονα. «Μου είπε ότι θα έχω πέντε χρόνια κακοτυχίας. Έτσι μου έρχεται να πάω να πέσω από τη γέφυρα».

Ο δάσκαλος σηκώθηκε, σκούπισε το χώμα από τα χέρια του και με κοίταξε ίσια στα μάτια. «Και θα αφήσεις έναν αστρολόγο να αποφασίσει για το μέλλον σου;»

«Όχι... δηλαδή... Η μητέρα μου τον συμβουλευέται εδώ και χρόνια. Ορκίζεται στο όνομά του. Δεν λαμβάνει αποφάσεις, αν δεν τις εγκρίνει προηγουμένως εκείνος. Χαίρει ιδιαίτερου σεβασμού στην πόλη μου».

Ο Λάο Τσε έγνεψε καταφατικά. «Είμαι βέβαιος ότι είναι καλός αστρολόγος. Ωστόσο, εσύ του χάρισες τη δύναμή σου».

«Δηλαδή η αστρολογία δεν είναι έγκυρη;»

«Όλες οι επιστήμες είναι έγκυρες, αναλόγως με το πώς χρησιμοποιούνται. Αν σε ενθαρρύνουν να ζήσεις πιο ολοκληρωμένα, βοηθούν. Αν σε κάνουν να νιώθεις σαν μαριονέτα που κάποιος άλλος κινεί τα σχοινιά της, κάνουν κακό. Το μαχαίρι μπορεί να θεραπεύσει σε μιαν εγχείρηση, όμως μπορεί και να σκοτώσει. Εξαρτάται από τη χρήση που θα κάνεις εσύ».

Τώρα ήμουν ακόμα πιο μπερδεμένος. «Δηλαδή, να μην λάβω υπόψη τη συμβουλή του αστρολόγου;» «Πρέπει να ψάξεις μέσα σου για τις απαντήσεις. Η ζωή σου δεν ορίζεται από τα άστρα· ορίζεται από την κατάσταση του νου σου και τις επιλογές που κάνεις. Ανεξάρτητα από τη θέση των άστρων, εσύ είσαι υπεύθυνος για το κάρμα σου. Κάνε υγιείς επιλογές και, ακόμα κι αν έρθουν αντιξοότητες, το Τάο θα σου δείξει πώς να τις αξιοποιήσεις προς όφελός σου».

Ο δάσκαλος έκανε μεταβολή και συνέχισε το ξεχορτάριασμα. Όταν τελείωνε όσα είχε να πει, δεν έλεγε ούτε λέξη παραπάνω. Τα υπόλοιπα εξαρτιόνταν από μένα.

Πέρασαν πέντε χρόνια από εκείνη τη μέρα και είμαι ακόμη εδώ. Πέρασα δύσκολες, αλλά και ευχάριστες στιγμές. Αποφάσισα να αντιμετωπίζω τις δυσκολίες αναρωτώμενος πώς κάθε δυσκολία θα με κάνει πιο δυνατό. Δεν φοβάμαι πια τις αντιξοότητες. Μου είπε κάποτε ο δάσκαλος: «Αυτό που στέκεται εμπόδιο στον δρόμο σου, είναι ο δρόμος».

Αν ήξερες ποιος βαδίζει δίπλα σου στο μονοπάτι που διάλεξες,
ο φόβος θα ήταν κάτι αδύνατο.

—ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΘΑΥΜΑΤΩΝ